

Ecologische QuickScan

Locatie Zonnepark
Oosterweilanden

Vriezenveen (OV)

Ecologische QuickScan

Locatie Zonnepark Oosterweilanden, Vriezenveen (OV)

E.J. Ruiter

1

Alcedo Natuurprojecten heeft dit rapport opgesteld in opdracht van Gemeente Twenterand . Daarmee is dit rapport eigendom van bovengenoemde opdrachtgever. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, microfilm, fotokopie, of welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Alcedo Natuurprojecten. Het is ook niet toegestaan dit rapport zonder toestemming te gebruiken voor enig ander werk dan waarvoor dit product is ontwikkeld.

Alcedo Natuurprojecten is niet aansprakelijk voor gevolgschade of schade welke voortvloeit uit toepassingen van resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Alcedo Natuurprojecten; opdrachtgever vrijwaart Alcedo Natuurprojecten van aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Alcedo Natuurprojecten has compiled this report on behalf of Gemeente Twenterand. Thus, this report is the property of the clients mentioned before. No part of this report may be multiplied and / or published by print, microfilm, photocopies, or by any other means without the prior written consent of the client mentioned before and Alcedo Natuurprojecten. It is neither permitted to use this report for any other purpose than for which the product was developed.

Alcedo Natuurprojecten is not liable for consequential loss or damage resulting from application of results of operations or other information obtained from Alcedo Natuurprojecten; client indemnifies Alcedo Natuurprojecten of claims by third parties in connection with this application.

Ecologische QuickScan Locatie Zonnepark Vriezenveen. Alcedo Natuurprojecten

Colofon

Ecologische QuickScan

Locatie Zonnepark Oosterweilanden, Vriezenveen (OV)

Auteur:	E.J. Ruiter
Opdrachtgever:	Gemeente Twenterand Manitobaplein 1 7671 GS Vriezenveen
Contactpersoon:	Hugo Wiggers Medewerker Groen & Cultuurtechniek, Team Realisatie h.wiggers@twenterand.nl
Opdrachtnemer:	Alcedo Natuurprojecten Cornelis Houtmanstraat 10 8023 EA Zwolle
Contactpersoon:	Dhr. E.J. Ruiter, info@alcedo-natuurprojecten.nl
Rapportcodes:	
Alcedo Natuurprojecten:	2017-035
Datum:	28 juni 2017
Status:	Definitief

Te citeren als: Ruiter E.J. 2017. *Ecologische QuickScan Locatie Zonnepark Oosterweilanden Vriezenveen (OV) juni 2017*. Alcedo Natuurprojecten rapport 2017-035. **In opdracht van:** Gemeente Twenterand.

Inhoud

---

1. Inleiding	4
1.1. Aanleiding	4
1.2. Doel	4
1.3. Leeswijzer	5
2. Onderzoeksmethode	6
2.1. Algemene opzet en werkwijze	6
2.2. Bronnenonderzoek	6
2.3. Oriënterend terreinbezoek	6
2.4. Gebruikte onderzoeksinstrumenten	6
2.5. Volledigheid van het onderzoek	7
2.6. Verantwoording	7
3. Wettelijk kader	8
3.1. Algemeen	8
3.2. Doelstelling van de WNB	8
3.3. Welke soorten worden beschermd	8
3.4. Zorgplicht	8
3.5. De verbodsbepalingen	9
3.6. Beschermingsregimes	9
3.7. Natuur Netwerk Nederland	10
4. Beschrijving locatie en ingreep	12
4.1. Beschrijving locatie	12
4.2. Beschrijving ingreep	13
5. Resultaten	14
5.1. Veldbezoek	14
5.2. Flora	14
5.3. Grondgebonden zoogdieren	14
5.4. Vleermuizen	15
5.5. Vogels	16
5.6. Amfibieën, reptielen en vissen	16
5.7. Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden	16
6. Toetsing aan de WNB	17
7. Conclusies en aanbevelingen	18
8. Bronvermeldingen	19
Fotobijlage	20

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

De gemeente Twenterand is voornemens om een zonnepanelenveld te laten realiseren op het toekomstig bedrijventerrein Oosterweilanden, ten oosten van Vriezenveen. Het ontwikkelperceel is nu in gebruik voor agrarisch doeleinden. Het projectgebied is momenteel bestemd als bedrijventerrein. Om de ontwikkeling juridisch-planologisch mogelijk te maken zal een omgevingsvergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan worden aangevraagd. Om dat plan te realiseren zijn logischerwijs ingrepen nodig en verandert het nu in agrarisch gebruik zijnde gebied van karakter. Ook bestaat de kans dat er in deze weilanden of de houtsingels tussen en rond de percelen middels de Wet Natuurbescherming (hierna te noemen Wnb) beschermde planten-, vogel- of diersoorten aanwezig zijn die er groeien, nestelen of ze als vaste rust- of verblijfplaats benutten. Om aantoonbaar te maken welke mogelijk beschermde soorten er aanwezig kunnen zijn heeft gemeente Twenterand het bureau Alcedo gevraagd een Ecologische QuickScan te laten uitvoeren.

1.2. Doel

Het doel van het onderzoek, de ecologische QuickScan, is het controleren en onderzoeken van de locatie op de aanwezigheid van middels de Wnb beschermde diersoorten en het uitbrengen van advies ten aanzien van eventuele vervolgstappen.

4

Het uitgevoerde onderzoek is samen te vatten in zes vragen:

1. Welke beschermde soorten, zoals genoemd in de Wnb zijn op de locatie aanwezig?
2. Wat zijn de effecten van de voorgenomen plannen op deze beschermde soorten?
3. Worden bij uitvoer van de voorgenomen plannen verbodsbepalingen van de Wnb overtreden?
4. Welke mogelijkheden zijn er om negatieve effecten op de beschermde soorten te minimaliseren of te voorkomen?
5. Moet er nader onderzoek (uitgebreide Natuurtoets) worden uitgevoerd?
6. Is het noodzakelijk om voor de voorgenomen plannen een ontheffing van de Wnb aan te vragen bij de provincie Overijssel?

1.3. Leeswijzer

In dit hoofdstuk is beschreven hoe dit onderzoek, het uitvoeren van ecologisch onderzoek in het kader van soort- en gebiedsbescherming, tot stand is gekomen en werd de doelstelling vertaald naar onderzoeksvragen. In hoofdstuk 2 wordt de onderzoeksmethodiek besproken. In hoofdstuk 3 wordt het wettelijk kader uiteengezet. In hoofdstuk 4 volgt een algemene beschrijving van de onderzochte locatie en de voorgenomen ingrepen. In hoofdstuk 5 volgt de synthese van de resultaten en wordt een effectentoetsing uitgevoerd op beschermde soorten in het kader van de WNB. In hoofdstuk 6 volgt een effectentoetsing op de gebiedsbescherming WNB. In hoofdstuk 7 volgen de conclusies en aanbevelingen met eventuele mitigerende maatregelen en wordt de eventuele noodzaak aangegeven tot vervolgonderzoek. Hierna volgen de geraadpleegde bronnen en bijlagen met een foto impressie van de onderzochte locatie.

2. Onderzoeksmethodiek

2.1. Algemene opzet en werkwijze

Dit onderzoek betreft een QuickScan. Op basis van een grondig onderzoek op locatie is een inschatting gemaakt van de (potentiële) aanwezigheid van en mogelijke nadelige effecten op beschermde diersoorten. Deze inschatting is gemaakt op basis van parate kennis van soorten en expert judgement. Vervolgens is een inschatting gemaakt van te verwachten negatieve effecten op de (potentieel) aanwezige beschermde soorten. De mogelijk negatieve effecten zijn getoetst aan de Wnb.

2.2. Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek gaat uit van bestaande en beschikbare gegevens. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen zijn verspreidingsgegevens van internetmedia en diverse verspreidingsatlassen van relevante soortgroepen en (jaar)verslagen van Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's) geraadpleegd (zie geraadpleegde bronnen).

2.3. Oriënterend terreinbezoek

De locatie is op 15 juni 2017 bezocht. Het bezoek vond plaats in de vroege ochtenduren. Tijdens dit bezoek is in de graslanden, de akkers en de houtsingels zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten, o.a. via zicht- en gehoorwaarnemingen, sporenonderzoek, nesten, hollen, uitwerpselen, enzovoorts. Ook is de wijde omgeving van het plangebied bekeken en een inschatting gemaakt van hoe dieren vanuit de omtrek het terrein benutten als plaats om te foerageren, er langs te trekken (via wildwissels), er te rusten of het anderszins te benutten. Op basis van terreinkenmerken is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

2.4. Gebruikte onderzoeksinstrumenten

Bij dit onderzoek zijn de volgende instrumenten gebruikt:

- verrekijker;
- digitale fotocamera;
- ObsMapp voor het invoeren van waarnemingen.

2.5. Volledigheid van het onderzoek

Gedurende het veldonderzoek wordt een inschatting van een gebied gemaakt, maar met een dergelijk veldonderzoek is het nooit zeker dat alle aanwezige soorten ook daadwerkelijk waargenomen (kunnen) worden. Een ervaren veldbioloog kan wel een goede inschatting maken van de kans dat beschermde soorten een plangebied benutten. Dit gebeurt aan de hand van kennis over de ecologie van beschermde soorten en hun habitatvoorkeur en aan de hand van uitgebreide gebiedskennis van de onderzoeker. Op basis van het veldbezoek, bronnenonderzoek en eventueel overleg met de eigenaar kan men er van uitgaan dat er een goede inschatting is gemaakt van het voorkomen van beschermde soorten.

2.6. Verantwoording

Het onderzoek, het veldwerk en de dataverwerking beschreven in dit rapport is uitgevoerd door Evert Ruiter van Alcedo Natuurprojecten uit Zwolle. Vanuit de opdrachtgever werd het project begeleid door Dhr. Hugo Wiggers. Alle in het rapport gebruikte foto's zijn gemaakt door Evert Ruiter, tenzij anders vermeld.

3. Wettelijk kader

3.1. Algemeen

De bescherming van planten- en diersoorten is in Nederland geregeld in de Wet natuurbescherming (verder te noemen Wnb). Deze wet is op 1 januari 2017 in werking getreden en beschermt ruim 900 soorten in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten. Deze wet vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en de Boswet.

3.2. Doelstelling van de Wnb

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur;
- het behouden en herstellen van biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur en het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen.

De Wet natuurbescherming benoemt niet welke concrete activiteiten wel of niet zijn toegestaan. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten. Dit betekent in de praktijk dat het gaat om het effect van uw activiteiten op beschermde soorten. Heel vaak gaan activiteiten en werkzaamheden en de bescherming van soorten prima samen. Als u uw werk zo kunt inrichten dat u geen schade toebrengt aan beschermde soorten, dan hoeft u vooraf niets te regelen. Soms is het echter onvermijdelijk dat schade ontstaat aan beschermde dieren of planten. In die situaties is het nodig dat u vooraf bekijkt of hiervoor een vrijstelling geldt, of dat een ontheffing moet worden aangevraagd ('nee-tenzij'-beginsel).

8

3.3. Welke soorten worden beschermd?

De Wnb kent drie categorieën van beschermde soorten:

- Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels volgens het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn;
- Soorten beschermd op grond van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn;
- Andere soorten waaronder soorten vallen die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

3.4. Zorgplicht

In de Wnb is ook een zorgplicht vastgelegd. Deze plicht geldt te allen tijde en houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Deze plicht geldt voor iedereen en voor alle planten en dieren, beschermd of niet. De Memorie van Toelichting zegt het zo: "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd".

3.5. De bepalingen

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

3.6. Beschermingsregimes

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn en een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. Alle vogels, in totaal ruim 700 soorten, zijn (beschermd). Daarnaast worden ongeveer 230 overige Europese en nationale soorten (flora, fauna en avifana) beschermd. Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- Er mag alleen van de verbodsbepaling afgeweken worden als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is.
- Er moet tegenover een afwijking van het verbod een in de wet genoemd belang staan. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn zoals volksgezondheid of openbare veiligheid.
- De ingreep mag geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

3.7. Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland, oftewel NNN (voorheen Ecologische Hoofdstructuur, EHS), is een netwerk van natuurgebieden waarin de natuur (planten en dieren) voorrang heeft en derhalve wordt beschermd. Daarmee wordt voorkomen dat natuurgebieden geïsoleerd komen te liggen en dieren en planten uitsterven en dat de natuurgebieden zo hun waarde verliezen. De NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur en het is derhalve van belang dit netwerk te bespreken in het kader van natuurbescherming. Het NNN moet uiteindelijk samen met de natuurgebieden in andere Europese landen het aaneengesloten pan-Europees Ecologisch Netwerk (PEEN) vormen.

Sinds 1990 zijn de provincies en het Rijk druk doende met de aanleg van verbindingzones tussen verschillende natuurgebieden om zo een duurzaam, samenhangend netwerk van gebieden te creëren. De NNN heeft als doel van bestaande en nieuwe natuur een goed werkend netwerk te maken. Het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN is hierbij het uitgangspunt. Net als bij de Wnb geldt hier het 'nee-tenzij'-beginsel. Dit is 1 oktober 2012 vastgelegd in het Besluit Algemene Regelingen Ruimtelijke Ordening (BARRO). Dit betekent dat er geen activiteiten plaats mogen vinden waardoor de **wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN** in het geding komen, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang, tenzij er geen reële alternatieven zijn of tenzij negatieve effecten zo veel mogelijk beperkt worden en de overblijvende effecten worden gecompenseerd.

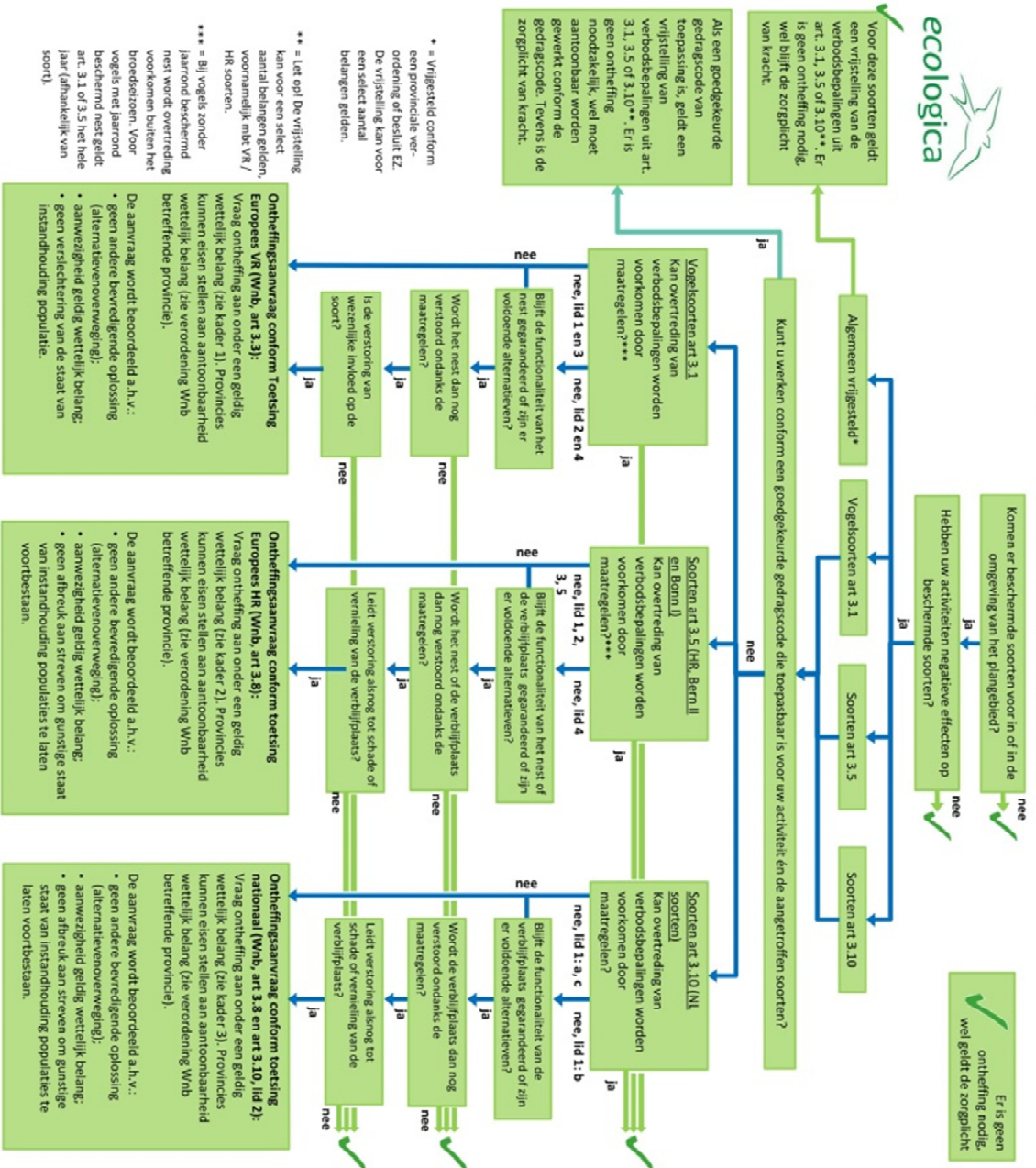
10

Rijk en provincies hebben in 2011 met elkaar afgesproken dat natuurbeheer meer een regionale verantwoordelijkheid wordt. Dat is vastgelegd in het Natuurakkoord. Als gebiedsregisseurs van het landelijke gebied zetten de provincies zich in voor een versterking van de natuur. Zij dienen de begrenzing van het NNN vast te leggen in een provinciale verordening, waar ook de regels omtrent de inhoud van en de toelichting bij bestemmingsplannen in het belang van de realisatie, bescherming, instandhouding en verdere ontwikkeling van de beoogde natuurkwaliteit van het NNN worden beschreven. De provincies dienen hierbij ook de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN vast te leggen. Dit zijn de huidige en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen van het desbetreffende gebied. Per perceel worden deze doelen vaak in natuurdoeltypen en/of beheertypen vastgelegd.

Bij een aanvraag voor een ecologische QuickScan en/of flora- en fauna-onderzoek gaat Alcedo Natuurprojecten dus ook altijd na of het plangebied binnen de begrenzingen van het NNN ligt en wat de effecten van de voorgenomen ingreep/activiteit zullen zijn.

De onderzochte locatie ligt op meer dan 3 kilometer afstand van de dichtstbijzijnde grens van het NNN. Bron: www.synbiosys.alterra.nl.

Praktisch stroomschema soortenbescherming Wet Natuurbescherming art. 3.1, 3.5 en 3.10

© Ecologica, 7 november 2016. Gefinancierd door de provincie Noord-Brabant en de provincie Limburg. Gebaseerd op de wettekst dd 19 januari 2015 en (concept)verordeningen van provincies, bij beleidsname implementatie van de huidige werkwijze van RVO. Te gebruiken in combinatie met de Lijst beschermde soorten Wnb en de Toetsing stroomschema soortenbescherming Wnb 2016. Aan dit schema kunnen geen rechten worden ontleend.

Kader 1. Wettelijke belangen art 3.1: 1) in het belang van volksgezondheid of openbare veiligheid; 2) in het belang van veiligheid van luchtverkeer; 3) ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren; 4) ter bescherming van flora en fauna; 5) voor onderzoek of onderwijs, uitzetten of herinvoeren van soorten; 6) selectief vangen, onder zich hebben of verstandig gebruik van vogels.	Kader 2. Wettelijke belangen art 3.5: 1) de bescherming van flora en fauna en in stand houden natuurlijke habitats; 2) het voorkomen van ernstige schade aan gewassen, vee, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom; 3) de volksgezondheid, openbare veiligheid of dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten; 4) onderzoek en onderwijs, reproductie of herintroductie van soorten; 5) op selectieve wijze een beperkt vastgesteld aantal soorten te vangen of te plukken of onder zich te hebben.	Kader 3. Wettelijke belangen art 3.10 (in aanvulling op de belangen genoemd in kader 2): a) in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling; b) ter voorkoming van schade of overlast van dieren; c) ter beperking van omvang van populaties van dieren; d) ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden; e) in het kader van bestendig beheer of onderhoud landbouw of bossen; f) in het kader van bestendig beheer of onderhoud vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of lik natuurbeheer; g) in het kader van bestendig beheer of onderhoud landschappelijke kwaliteiten gebied; h) in het algemeen belang.

Figuur 1. Stroomdiagram WNB. Bron: Ecologica.

4. Beschrijving locatie en ingrepen

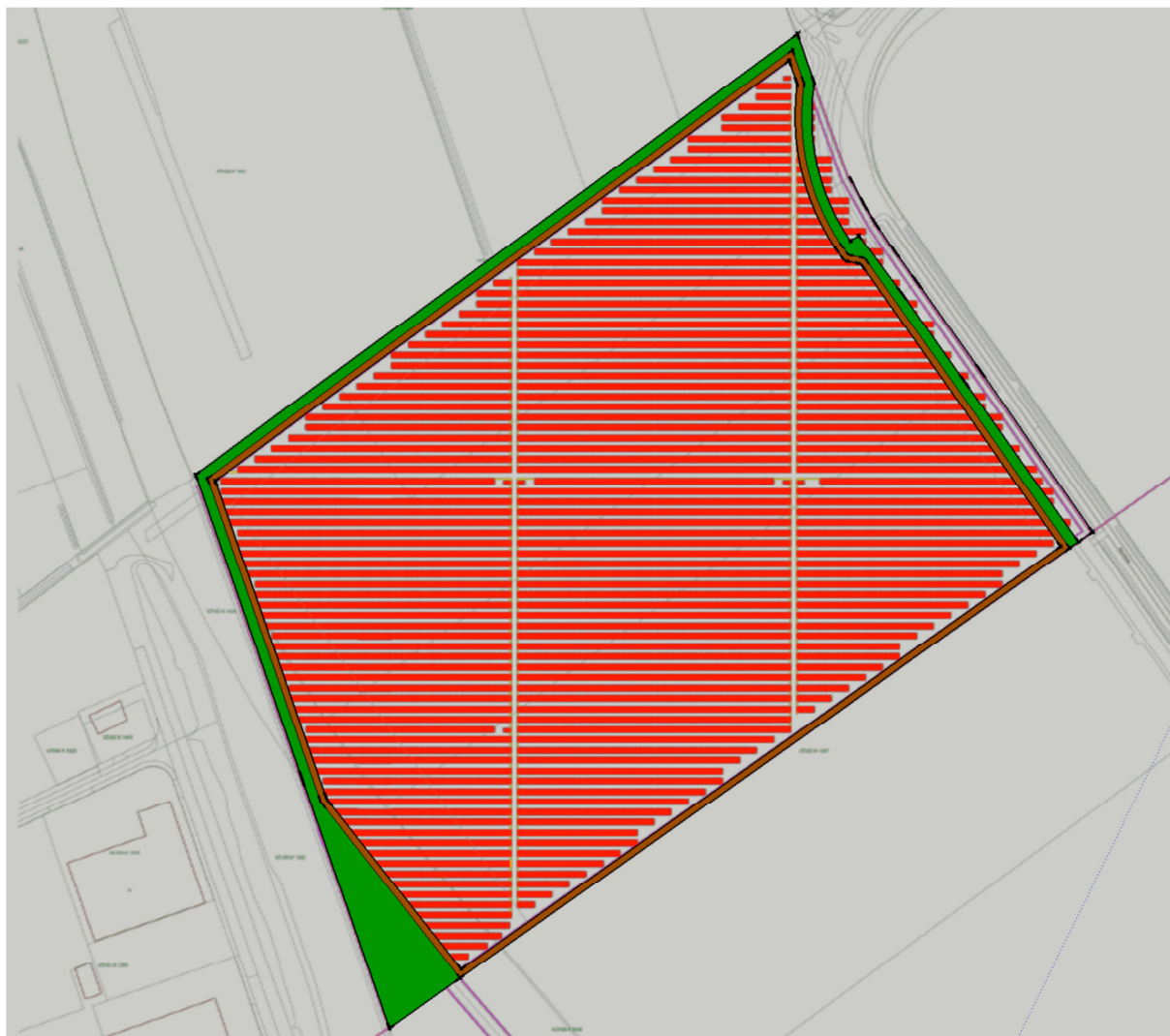
4.1. Beschrijving locatie

De onderzochte locatie bevindt zich ten oosten van Vriezenveen (gemeente Twenterand) en ligt ingeklemd tussen de N36 en de Horstweg. Het gaat om een perceel gras- en akkerland met een totale oppervlakte van ruim 20 hectare. Circa 2/3 deel bestaat uit raaigrasland en het overige deel betreft een perceel mais en een perceel aardappelen. In het noordelijk deel worden twee percelen grasland/mais gescheiden door een smalle houtwal. In het westelijk deel is een wat bredere houtwal c.q. opstand van bomen aanwezig met enkele oude en deels dode bomen. Met name eik. Ten oosten van het perceel loopt een sloot parallel aan de Horstweg. Ten tijde van het veldonderzoek was het grasland net gemaaid. Voor een deel lag het gemaaide gras nog op rillen.

4.2. Beschrijving ingrepen

Het voornemen is om het totale perceel in te richten als zonnepark. Er worden over de lengteas van west naar oost worden rijen zonnepanelen geplaatst. Zie figuur 3. Deze panelen worden geplaatst op staanders van circa twee meter hoogte. De randen zullen landschappelijk worden ingepast en voorzien van natuurvriendelijke oevers en bermen. Het totale perceel zal worden ingezaaid met gras. Mogelijk dat het grasland zal worden beweid met schapen. Om schaduwwerking op de zonnepanelen te voorkomen bestaat het voornemen om de in het westelijk deel aanwezige bomen te kappen.

Figuur 3: Overzicht plaatsing panelen in rijen.

5. Resultaten

In dit hoofdstuk zijn de (potentiële) aan- of afwezigheid van de onderzochte plant- en diersoorten in het onderzoeksgebied onderbouwd. De relevante soorten zijn nader toegelicht.

5.1. Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek is voor zover mogelijk een inventarisatie uitgevoerd van de beschermde soorten binnen de Wnb met de nadruk op de niet vrijgestelde beschermde soorten. In onderstaande tabel zijn de tijdstippen en de waarnemings-condities van het uitgevoerde veldbezoek weergegeven.

Waarnemingscondities veldbezoek			
Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden
15.06.2017	06.00 uur	07.30 uur	Wind Z 1bft, bewolking 10%, circa 15 grC.

Tabel 1. Waarnemingscondities veldbezoek

5.2. Flora

Aangezien de onderzocht percelen vrijwel uitsluitend uit raaigras, mais en aardappelen bestaan, is er geen aandacht besteed aan flora. Ook in de houtwallen zijn geen bijzondere plantensoorten aangetroffen.

5.3. Grondgebonden zoogdieren

Tijdens dit onderzoek is op de onderzochte locatie aan de hand van zichtwaarnemingen en aanwezige sporen het voorkomen vastgesteld van haas, mol, veldmuis, ree en muskusrat. Van reeën werden wissels aangetroffen en deze dieren gebruiken het perceel alleen om er te foerageren. Er zijn geen vast rust- of verblijfplaatsen van reeën aangetroffen. Tijdens het onderzoek werden meerdere (minimaal 10) hazen waargenomen. Deze dieren gebruiken het perceel om te foerageren, maar zullen er ook hun vast rust- en verblijfplaatsen hebben. Daarnaast is het aannemelijk dat ze er hun jongen krijgen en groot brengen.

5.4. Vleermuizen

Potentiële verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden zich doorgaans in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten zoals boomholtes, huizen (spouwmuren), kelders, etc. Deze locaties moeten niet te vochtig, maar ook niet te droog zijn en liefst een vrij constante temperatuur hebben. Omdat bij de voorgenomen plannen bomen worden gekapt speelt de kans op het verloren gaan van potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen hier een rol.

Potentiële vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde ruimtelijke structuren voor oriëntatie en via deze verbindingselementen van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken en weer terug. Vanwege dit vaste gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bv. rijen woningen, watergangen, rijen bomen en singels) een belangrijk onderdeel van een zogenaamde vliegroute. Op de onderzochte locatie zijn geen duidelijke en lange lijnvormige structuren (zoals brede sloten en houtwallen) aanwezig. Alleen langs de Horstweg staan rijen bomen.

Potentieel foerageergebied

Vleermuizen foerageren op locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen en bomenrijen, bij lantaarnpalen of boven open terreinen of water. Verwacht wordt dat de onderzochte locatie deel uitmaakt van foerageroutes en mogelijk ook functioneert als foerageergebied van vleermuizen (tabel 2).

15

	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Vliegroute	Foerageerroute
Laatvlieger						x
Gewone dwergvleermuis					x	x
Ruige dwergvleermuis					x	x
Gewone grootoorvleermuis					x	x
x = potentieel aanwezig						

Tabel 2: De potentieel voorkomende vleermuizen en aanwezige functies in het plangebied

5.5. Vogels

Aangezien dit onderzoek een QuickScan betreft, is er geen volledige broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Gezien de aard van het onderzochte terrein ging bijzondere aandacht uit naar weide- en akkervogels. Daarnaast zijn alle aangetroffen soorten geïnventariseerd en is er op basis van het uitgevoerde veldbezoek in combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens, bronnenonderzoek en expert judgement een goede uitspraak te doen over de te verwachten soorten. Op de onderzochte grasland- en akkerpercelen zijn diverse weide- of akkervogels aangetroffen. Het betrof kievit, wulp, scholekster, grutto en gele kwikstaart. Op basis van gedrag (zang, alarmeren, aanvoer voedsel) kan met zekerheid worden gesteld dat er in het perceel aardappelen een gele kwikstaart broedt. In het maisland broedt een kievit. Dat kon worden vastgesteld op basis van een paar dat alert en alarmerend rondvloog. De grutto die werd waargenomen vloog luid alarmerend rond in de richting van de onderzoeker. Dat wijst op een nestlocatie. Maar er werden geen gruttokuikens aangetroffen. Die waren zeker duidelijk zichtbaar geweest. Gezien het feit dat er daags ervoor was gemaaid, is het aannemelijk dat deze vogel is 'uitgemaaid'. Datzelfde geldt mogelijk voor een aantal kieviten (circa 15) die op het perceel aan het foerageren waren. Onder deze vogels bevonden zich geen jongen. Voorts was er een foeragerende wulp ter plaatse. Deze vloog later weg in oostelijke richting. Mogelijk heeft deze vogel een nest in een graanperceel ten oosten van de locatie. Twee paar scholeksters waren eveneens ter plekke aan het foerageren. Aannemelijk is dat deze dieren een nest hebben op de platte daken van het industrieterrein ten westen van de locatie. In de houtsingels werden geelgors en grasmus waargenomen. Het betrof zingende vogels, wat betekent dat ze ter plekke broeden. Op het gemaaide grasland en in de houtsingels werden naast de reeds genoemde soorten de volgende vogelsoorten aangetroffen: spreeuw, grote bonte specht, groene specht, blauwe reiger, buizerd, vink, witte kwikstaart, holenduif, zwarte kraai, fazant. Dit zijn allen vogelsoorten die bij een dergelijk biotoop thuis horen en er ook in de wijde omgeving zullen broeden.

16

5.6. Amfibieën, reptielen en vissen

In de sloot ten oosten van het totale perceel zullen met zekerheid soorten als bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander voorkomen. Er is geen gericht onderzoek naar het voorkomen van deze soorten en soortgroepen verricht. De reden hiervoor is dat er geen voor deze soortgroepen belangrijk water- of landbiotoop zal worden aangetast.

5.7. Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden

Ook naar deze soortgroepen is geen gericht onderzoek verricht. Dat heeft deels te maken met het tijdstip van het onderzoek, maar ook met het feit dat bij de voorgenomen werkzaamheden er geen schade kan en zal worden toegebracht aan deze soortgroepen. Afgaand op de aard van het terrein en afgaand op de geraadpleegde bronnen zijn er ook geen middels de Wnb beschermde insectensoorten te verwachten.

6. Toetsing aan de WNB

Welke verbodsbepalingen kunnen worden overtreden?

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1

Artikel 3.1. lid 2 *‘het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eigen van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen’* en lid 4 en 5 *‘het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort’*

- Dit is van toepassing omdat er op de onderzochte locatie broedende vogelsoorten (gele kwikstaart, kievit) zijn aangetroffen. Er zijn echter geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2

Dit is niet van toepassing aangezien er geen habitatrichtlijnsoorten in het geding zijn.

Beschermingsregie andere soorten § 3.3

Artikel 3.10 lid 1b *‘het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen’*

- Dit is niet van toepassing omdat er geen vaste voortplantings- of rustplaatsen zijn aangetroffen.

NB: In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora- en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora- en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (art 10). Hierdoor was de Flora- en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daarbij is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: “Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant.

Natuur Netwerk Nederland (NNN) en Natura 2000 (N2000)

De onderzochte locatie ligt niet binnen het NNN of Natura 2000. De dichtstbijzijnde grens van het NNN ligt meer dan 3 kilometer verwijderd en het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied (Engbertsdijkerven) ligt op circa 3.5 kilometer afstand van de onderzochte locatie.

7. Conclusies en aanbevelingen

Op basis van deze QuickScan kan het volgende worden geconcludeerd:

- Op de onderzochte locatie is het voorkomen van middels de Wnb beschermde diersoorten aangetoond, het betreft met name weide- en akkervogels;
- Er zijn geen jaarrond beschermde nesten van vogels aangetroffen;
- Er zijn diverse soorten weidevogels (kievit, grutto, wulp, scholekster, gele kwikstaart) aangetroffen die ter plekke broeden en/of er een vast rust-, verblijf- of foerageerplaats hebben;
- Vanwege de voorgenomen plannen om ter plaatse een zonnepark aan te leggen gaat geschikt broed- en leefgebied van diverse soorten weidevogels verloren;
- De onderzochte locatie biedt mogelijk incidenteel een rustplaats voor (foeragerende) vleermuizen, maar functioneert niet als vaste rust- en verblijfplaats of als voortplantingslocatie voor deze soortgroep;
- In het plangebied zullen enkele bomen worden gekapt. Deze bomen maken geen onderdeel uit van doorgaande lijnvormige structuren en zijn daardoor niet van belang voor migratie van vleermuizen (zie bijlage 2) ;
- De te kappen bomen bevatten geen holtes die van belang zijn voor holenbroeders;
- Mits er ten aanzien van het verloren gaan van geschikt broedbiotoop (gunstige staat van instandhouding) voor kievit en grutto passende compenserende maatregelen kunnen worden genomen, heeft geen ontheffing in het kader van de Wnb te worden aangevraagd.

18

Op basis van deze QuickScan wordt de eigenaar van de onderzochte locatie het volgende geadviseerd:

- Richt als compensatie van verloren gegaan broedbiotoop een gebied van dezelfde omvang als het aan te leggen zonnepark in voor weidevogels. Dit gebied moet bij voorkeur worden gerealiseerd in de directe omgeving van de onderzochte locatie;
- Realiseer bij de aanleg van het zonnepark voor een brede groene bufferzone en richt deze natuurvriendelijk in. Laat u daarbij adviseren voor bijvoorbeeld Landschap Overijssel;
- Zaai het totale perceel (aan te leggen zonnepark) in met een bloemenmengsel van inheemse planten en liefst behorend bij de streek. Laat u daarover adviseren door bijvoorbeeld Cruydt-Hoeck Wilde plantenzaden & Bloemenweidemengsels (www.cruydt hoeck.nl);
- Vanwege het feit dat maaien van de weide onder de panelen waarschijnlijk niet mogelijk is, verdient het aanbeveling om er in het najaar tijdelijk schapen te laten grazen. Dat voorkomt verruiging van het perceel;
- Compenseer het verloren gaan van een houtwal (verdwijnen van bomen, struiken, broedgelegenheid) d.m.v. aanplant elders en het plaatsen van nestkast (op paal) voor torenvalk.

8. Bronvermeldingen

- Krijgsveld, K.L., *et al*, 2008. Verstoringsgevoeligheid van vogels: Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie. Vogelbescherming Nederland.
- Lange, R., P. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek, 2003. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij van de KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.), 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van LNV, 2004. Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Sierdsema, H., 1995. Broedvogels en beheer. Het gebruik van broedvogelgegevens in het beheer van bos- en natuurterreinen. SOVON-onderzoeksrapport 1995/04. Staatsbosbeheerrapport 1995-1.
- SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels. Nederlands Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en EIS-Nederland, Leiden.
- Twisk, P. *et al*, 2010. Veldgids Europese Zoogdieren. KNNV Uitgeverij en Zoogdierverseniging.
- www.ravon.nl
- www.sovon.nl
- www.waarneming.nl
- www.zoogdierverseniging.nl
- www.natuurindegemeente.nl/aandeslagmetdenatuurwet/wp-content/uploads/2016/12/Soortenbescherming_bij_ruimtelijke_ingrepen_1.3_15122016.pdf

Bijlage 1: Foto-overzicht

Overzicht locatie. Raaigrasland, geschikt als broedlocatie en foerageergebied voor weidevogels.

20

Houtsingels doorsnijden deels het gebied. Broedlocatie voor geelgors en grasmus. Jachtbiotoop voor vleermuizen en kleine marterachtigen. De bomen op deze foto zullen worden gekapt t.b.v. zonlicht op de panelen.

Nieuwe aanplant van es langs de Horstweg. Migratiecorridor voor vleermuizen.

Deel ten zuiden van de locatie. Potentieel compensatiegebied voor weidevogels.

Bijlage 2: Overzicht te kappen bomen

22

Overzicht situatie voor wat betreft te kappen bomen.

In gele cirkel: bomen blijven gespaard.

In rode cirkel: bomen zullen worden gekapt.

Groene lijn: bestaande houtwal. Zal worden gerooid.